

ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อเถกทิวสํ มาคนุทिया อตุตโน ปาสาทตลโต นิภุมมิตฺวา
 จงกมมานา ตาสํ วสนภูจฺจํ คนฺตฺวา คพฺเภสุ ฉิทฺทํ ทิสฺวา “อิทํ กิณฺติ
 ปุจฺฉิตฺวา, ตาหิ ตสฺสา สตฺถริ พนฺธามาตํ อชานนฺตีหิ “สตฺถา อิมํ นครํ
 อากโต, มยํ เอตฺถ จตฺวา สตฺถารํ วนฺทาม เจว ปุเชม จาติ วุคฺเต, “อากโต
 นาม อิมํ นครํ สมโณ โคตโม, อิทานิสฺส กคฺคพฺพํ ชานิสฺสามิ, อิมापิ
 ตสฺส อุปฺภูชาธิกา, อิมาสํปี กคฺคพฺพํ ชานิสฺสามิตฺติ จินฺเตตฺวา คนฺตฺวา
 รณฺโณ อาโรเจสิ “มหाराช สามาวตีมิสฺสกาณํ ปณฺจสตาณํ อิตฺถินํ พหิทฺธา
 ปตฺถนา อตฺถิ, กติปาเหเนว เต ชีวิตํ น ภวิสฺสตีติฯ ราชา “น ตา เอวรूपิ
 กริสฺสนตีติ น สทฺทหิ, ปุณ วุคฺเตปี, น สทฺทหิเยวฯ อถ นํ, เอวํ ติกฺขตฺตํ
 วุคฺเตปี, อสทฺทหนฺตํ “สเจ เม น สทฺทหสิ, ตาสํ วสนภูจฺจํ คนฺตฺวา
 อุปฺชาเรหิ มหाराชาติ อาหฯ ราชา คนฺตฺวา คพฺเภสุ ฉิทฺทํ ทิสฺวา “อิทํ
 กิณฺติ ปุจฺฉิตฺวา, ตสฺมี อตฺเถ อาโรจิตฺเต, ตาสํ อภฺษมิตฺวา กิณฺจิ
 อวตฺวา ว ฉิทฺทานิ ปิทฺทาเปตฺวา สพฺพคพฺเภสุ ชุทฺทจฺฉิทฺทกฺวาตปานานิ
 การสฺสีฯ ชุทฺทจฺฉิทฺทกฺวาตปานานิ กิร ตสฺมี กาลเ อฺปฺปนฺนานิฯ

แปล โดยอรรถ

๒. มาคณฺฐิยา ตาสํ กิณฺจิ กาคํ อสภฺกภูมิตฺวา “สมณฺสส โคตมฺสฺเสว
 กตฺตพฺพํ กริสฺสามีติ นาคฺรานํ ลณฺจํ ทตฺวา “สมณฺํ โคตมํ อนุโตนฺครํ
 ปวิสิตฺวา จรณฺคํ ทาสกมฺมกรโปริเสหิ สทฺธิ อุกโกสิตฺวา ปรีภาสิตฺวา
 ปลาเปถาติ ฯ มิจฺฉนาทิจฺจิกา ติสฺสุ รตเนสุ อปฺปสนฺนา อนุโตนฺครํ ปวิจฺจํ
 สตฺถารํ อนุพนฺธิตฺวา ทสฺหิ อุกโกสวตฺถุหิ อุกโกสนฺติ ปรีภาสนฺติ ฯ
 คํ สุตฺวา อายสฺมา อานนฺโท สตฺถารํ เอตทโวจ “ภนฺเต อิม นาคฺรา อมฺเห
 อุกโกสนฺติ ปรีภาสนฺติ, อิติ อณฺณตฺถ คจฺฉามาติ ฯ “กฺุหิ อานนฺทาติ ฯ “อณฺณ
 นฺครํ ภนฺเตติ ฯ “ตฺถ มนฺุสฺเสสุ อุกโกสนฺเตสุ, ปฺน กตฺถ คมิสฺสาม
 อานนฺทาติ ฯ “ตโตปิ อณฺณ นฺครํ ภนฺเตติ ฯ “ตฺถ มนฺุสฺเสสุ อุกโกสนฺเตสุ,
 กฺุหิ คมิสฺสามาติ ฯ “ตโต อณฺณ นฺครํ ภนฺเตติ ฯ “อานนฺท น เอวํ กาคํ
 วญฺญติ, ยตฺถ อธิกรณํ อฺปฺปนฺนํ, ตตฺถเว ตสฺมี วุปฺสนฺเต, อณฺณตฺถ คนฺตุํ วญฺญติ,
 เก ปนฺ เต อานนฺท อุกโกสนฺตีติ ฯ “ภนฺเต ทาสกมฺมกร อฺปฺปาทาย สทฺเพ
 อุกโกสนฺตีติ ฯ “อหํ อานนฺท สงฺคามํ โอตินฺณหตฺถิสฺทิสฺโส, สงฺคามํ โอตินฺณหตฺ
 ถิโน หิ จตฺถุหิ ทิสฺฮาหิ อากฺเต สเร สหิตฺุ ภาโร, ตถเว พฺหุหิ ทุสฺสีเลหิ
 กถิตฺถกถานํ สหนํ นาม มยฺหํ ภาโรติ วตฺวา อตฺถานํ อารพฺก ฐมฺมํ เทเสนฺโต
 อิมา นาควคฺเค ติสฺโส คธา อภาสิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้นภายหลัง ๗ วันหนึ่ง อ. พระนางมาคันทิยา เสด็จออกแล้ว จากพื้นแห่งปราสาทของพระองค์ ทรงเดินไปมาอยู่ เสด็จไปแล้วสู่ที่เป็นที่อยู่ แห่งหญิง ท. เหล่านั้น ทรงเห็นแล้วซึ่งช่องในหีบ ท. ครัสตมแล้ว ว่า อ. ช่องนี้ อะไร ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า อ. พระศาสดาเสด็จมาแล้วสู่พระนครนี้ อ. หม่อมฉัน ท. ยืนแล้วในที่นี้ ย่อมถวายบังคมด้วยนันทิย ข่อมบูชาด้วย ซึ่งพระศาสดา ดังนี้ อันหญิง ท. เหล่านั้น ผู้ไม่รู้อยู่ ซึ่งความอาฆาต อันเป็นเครื่องผูกในพระศาสดาแห่งพระนางมาคันทิยานั้น ทูลแล้ว ทรงดำริแล้ว ว่า อ. พระสมณะ ผู้โคดม ชื่อว่าเสด็จมาแล้วสู่พระนครนี้ อ. เราจักรู้ ซึ่งกรรม อันอันเราพึงทำ แก่พระสมณะ ผู้โคดม นั้น ในกาลนี้ อ. หญิง ท. แม่เหล่านี้ เป็นอุปัฏฐายิกา ของพระสมณะผู้โคดม นั้น ข่อมเป็น อ. เราจักรู้ซึ่งกรรม อันอัน เราพึงทำ แก่หญิง ท. แม่เหล่านี้ ดังนี้ เสด็จไปแล้ว กราบทูลแล้วแก่พระราช ว่าเป็นประมาณ ผู้เจือด้วยพระนางสามาวดี อ. พระชนมชีพ ของพระองค์ จักไม่มี โดยวันเล็กน้อยนั้นเทียว ดังนี้ ฯ

อ. พระราชา ไม่ทรงเชื่อแล้ว ด้วยทรงดำริว่า อ. หญิง ท. เหล่านั้น จักไม่กระทำซึ่งกรรมอันมีอย่างนี้เป็นรูป ครั้นเมื่อพระดำรัสนั้น อันพระนาง มาคันทิยาแม้กราบทูลแล้วอีก อ. พระราชาไม่ทรงเชื่อแล้วนั้นเทียว ฯ

ครั้งนั้น อ. พระนางมาคันทิยา กราบทูลแล้วว่า ถ้าวว่า อ. พระองค์ ข่อมไม่ทรงเชื่อต่อหม่อมฉันไซ้ ข้าแต่มหाराชเจ้า อ. พระองค์เสด็จไปแล้ว สู่ที่อันเป็นที่อยู่แห่งหญิง ท. เหล่านั้น ของทรงใคร่ครวญ ดังนี้ กะพระราช านั้น ผู้-ครั้นเมื่อพระดำรัส อันตน แม้กราบทูลแล้ว ลิ่นสามครั้ง อย่างนี้

ไม่ทรงเชื่ออยู่ ฯ อ. พระราชา เสด็จไปแล้ว ทรงเห็นแล้ว ซึ่งช่องในห้อง ท. ครัสตามแล้วว่า อ. ช่องนี้ อะไร ดังนี้ ครั้นเมื่อเนื้อความนั้น อันหญิง ท. เหล่านั้นกราบทูลแล้ว ไม่กริ้วแล้วต่อหญิง ท. เหล่านั้น ไม่ครัสแล้วซึ่งพระดำรัส อะไรๆ เทียว ยังบุคคลให้ปิดแล้วซึ่งช่อง ท. ยังบุคคลให้ทำแล้ว ซึ่งช่อง อันเป็นที่ คืบกินซึ่งลมอันมีช่องอันเล็ก ท. ในห้องทั้งปวง ท. ฯ ได้ยินว่า อ. ช่องอันเป็นที่ คืบกินซึ่งลมอันมีช่องอันเล็ก ท. เกิดขึ้นแล้ว ในกาลนั้น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. พระนางมาคันทिया ไม่อาจทำอะไรๆ แก่หญิงเหล่านั้นได้ ทรงดำริว่า เราจักทำกรรมที่ควรทำแก่พระสมณโคดมเอง จึงประทานสินจ้างแก่ ชาวเมืองแล้วตรัสว่า พวกเจ้าพร้อมด้วยเหล่าบุรุษที่เป็นทาสและกรรมกร จงคำ จงบริภาษ พระสมณโคดม ผู้เสด็จเข้าไปยังภายในพระนครเที่ยวไปอยู่ ให้หนีไป ฯ เหล่าชนผู้เป็นมิฉนาทิจู ไม่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย พวกกันติดตาม พระศาสดาผู้เสด็จเข้าไปยังภายในพระนคร ย่อมคำย่อมบริภาษ ด้วยอักโกสวัตถุ ๑๐ ประการ ฯ ท่านพระอานนท์เถระฟังคำคำและบริภาษนั้นแล้วได้กราบทูล พระบรมศาสดาดังนี้ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชาวเมืองเหล่านี้คำ (และ) บริภาษ พวกเรานัก พวกเราไปเมืองอื่นจากเมืองนี้กันเถิด ฯ พระบรมศาสดาตรัสถามว่า จะไปเมืองไหนกัน อานนท์ ฯ พระอานนท์เถระกราบทูลว่า ไปยังเมืองอื่น พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดา ตรัสถามว่า เมื่อคนในเมืองนั้นคำเราจักไปที่ ไหนอีก อานนท์ ฯ พระอานนท์เถระกราบทูลว่า ไปยังเมืองอื่นแม้จากเมืองนั้น พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดาตรัสถามว่า เมื่อคนในเมืองนั้นก็คำเราจักไป ที่ไหนกันเล่า ฯ พระอานนท์เถระทูลว่า จักไปเมืองอื่นจากเมืองนั้น พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า อานนท์ การทำอย่างนี้ย่อมไม่ควร เรื่องเกิดขึ้นในที่ใด เมื่อเรื่องนั้นสงบในที่นั้นแล้ว จะไปในที่อื่น ก็ควร อานนท์ ก็คนเหล่านั้นเหล่าไหนเล่า ย่อมคำ ฯ พระอานนท์เถระทูลว่า ทุกคน

กระทั่งทาสและกรรมกร ต่างพากันคำ พระพุทธเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดาตรัสว่า
อานนท์ เราเป็นเช่นเดียวกับช้างที่เข้าสู่สงคราม ก็การอดทนลูกศรที่มาจากสี่ทิศ
เป็นภาระของช้างที่เข้าสู่สงคราม ฉันทิฉัน ชื่นชื่อนี้ว่าการอดทนต่อภัยคำที่คนทุศีล
เป็นอันมากพูดกัน ย่อมเป็นภาระของเรา ฉันทันนั้นเหมือนกัน เมื่อทรงแสดงธรรม
ปรารภพระองค์ จึงได้ตรัส ๓ พระคาถา ในนาควรรค ฯ